

INTISARI

Penelitian ini membahas tentang tindak tutur orang tua pada anak dalam drama “Reply 1988” yang menceritakan kehidupan masyarakat di Ssangmun-dong, Seoul, Korea Selatan pada tahun 1988. Tujuan penelitian ini mendeskripsikan tindak tutur dan faktor yang memengaruhi tindak tutur tersebut. Penelitian ini menggunakan teori tindak tutur oleh Austin (1962) dan teori faktor yang memengaruhi tindak tutur oleh Hymes (1974) dengan metode deskriptif kualitatif.

Tindak tutur lokusi, ilokusi, dan perlokusi yang ditinjau dengan faktor-faktor yang memengaruhi *setting* (latar tempat dan waktu), *participants* (peserta tutur), *ends* (tujuan tutur), *act of sequences* (urutan peristiwa), *keys* (jiwa pertuturan), *instrumentalities* (kaidah berbahasa), *norms* (tingkatan tutur), *genre* (jenis data). Hasil analisis menemukan bahwa tindak tutur lokusi dalam penelitian ini, seluruh tuturannya berbentuk kalimat deklaratif, yang ditujukan untuk mitra tutur tapi tidak bertujuan memberi efek tertentu terhadap mitra tuturnya. Tindak tutur ilokusi terdapat kalimat deklaratif, kalimat perintah, kalimat tanya, dan kalimat permohonan. Penuturan tindak tutur ilokusi fungsinya menggunakan kalimat yang sesuai dengan implikturnya. Tindak tutur perlokusi oleh orang tua pada anak dalam drama Reply 1988 merupakan tindak tutur yang memiliki pengaruh kepada mitra tuturnya. Tetapi penggunaan tindak tutur perlokusi merupakan tindak tutur yang tidak sesuai dengan fungsi kalimat. Pada tindak tutur perlokusi diwujudkan dalam bentuk kalimat interogatif dan kalimat deklaratif. Faktor yang memengaruhi tindak tutur orang tua pada anak dalam drama ini adalah faktor *act of sequences*, *ends*, dan *participants*. Secara keseluruhan tindak tutur orang tua pada anak drama Reply 1988 memiliki pengaruh kepada anak sebagai mitra tutur. Peran orang tua yang dominan dan tokoh anak-anak yang masih remaja membuat orang tua memiliki pengaruh yang besar dalam tuturannya kepada anak. Tindak tutur pada drama ini didominasi dengan tindak tutur ilokusi dan perlokusi.

kata kunci: tindak tutur, faktor yang memengaruhi tindak tutur, Reply 1988

ABSTRACT

This research describes parents' speech act toward children and influenced factor in drama Reply 1988. The purpose of this research is to describe the kind and factors that influenced the speech act. This study uses the kind of speech acts by Austin (1972) and factors that influence speech act by Hymes (1974) with qualitative descriptive method.

The study of parents' dialogues to children on drama Reply 1988 found locution, illocution, and perlocution speech act that analyzed through factors that influenced that are *setting, participants, ends, act of sequences, keys, instrumentalities, norms, genre*. In locutionary acts, all of the utterances are descriptive sentence that have purpose to express the speaker's feeling without any intention to influence speech partner. For illocutionary acts there are declarative sentence, imperative sentence, interrogative sentence, and request sentence. In illocutionary acts the sentence's function same with utterance's implicature. The last speech act is perlocutionary act, parents' speech acts toward children in the drama have intention to influence speech partner. Even though it has the intention, the implicature of the speech acts are different with the sentence function. In this speech act there are two types of sentences, interrogative and declarative sentence. Parents' speech act toward children in "Reply 1988" drama influenced by act of sequences, ends, and participants. After all parents' speech acts in drama Reply 1988 have influence to their children as partner. The dominant role of parents and children who are still teenagers make parents have a great influence in their utterance to children. The speech acts in this drama are dominated with illocutionary and perlocutionary act.

keywords: speech act, factors that influence speech acts, Reply 1988 drama

초록

이 논문은 드라마 <응답하라 1988>의 대화에서 부모가 자녀들에게 한 언어행위와 대화에 영향을 미치는 요인들을 분석한다. 연구의 목적은 발화행위 및 대화화에 영향을 미치는 요인들을 기술하는 것이다. 이 연구는 Austin (1972)의 언어행위 이론과 Hymes (1974)의 발화행위에 영향을 미치는 요인들 이론을 사용한다. 연구 분석은 서술적으로 한다.

연구 분석 결과는 발화행위(*locutionary act*)와 발화수반행위(*illocutionary act*), 발화효과행위(*perlocutionary*)의 3 가지 하위 행위로 구성된다고 한다. 이 언어행위들은 *setting* (배경, 장소 및 시간), *participants* (참가자), *ends* (목적), *act of sequences* (행동의 순서), *key* (대화의 성조), *instrumentalities* (대화의 종류), *norms* (규범), *genre* (자료의 종류)로 분석한다. 모든 대화는 발화행위 (*locutionary act*)에서 자녀에게 영향을 줄 의도가 없다. 이 행위의 목적은 발언자의 생각이나 의견을 표현하기 때문에 문장 유형은 평서문이다. 발화수반행위에 평서문, 의문문, 명령문, 및 청유문이 있다. 이 행위에 발언의 내포된 뜻은 문장의 기능과 같다. 마지막 언어행위는 발화효과행위이다. 이 드라마에 있는 자녀들에게 한 부모들의 발화효과행위는 자녀에게 영향을 미치는 의도가 있다. 이 행위에 의도가 있어도 언어행위의 내포된 뜻은 문장 유형과 다르다. 발화행효과행위에 의문문과 평서문이 있다. <응답하라 1988>의 부모님들의 아이들 위한 언어행위에 영향을 미치는 요인은 *act of sequences* (행동의 순서), *ends* (목적) 및 *participants* (참가자)이다. 드라마 <응답하라 1988>의 아이들 위한 부모의 언어행위는 일반적으로 자녀에게 영향을 미치는 의도가 가지고 있다. 지배적인 부모들 역할과 아직 10 대인 자녀가 자녀에게 발언하는 데 큰 영향을 미친다. 이 드라마에 언어행위는 발화수반행위 및 발화효과행위로 지배하였다.

키워드: 언어행위, 대화에 영향을 미치는 요인, 드라마 응답하라 1988